

Studiju kursa nosaukums	Vides vēsture, bioloģiskā daudzveidība un klimata pārmaiņas
Studiju kursa kods	GeogW002
Zinātnes nozare	Zemes zinātnes, fiziskā ģeogrāfija un vides zinātnes
Zinātnes apakšnozare	Citas zemes zinātnes, fiziskās ģeogrāfijas un vides zinātnes apakšnozares
Kredītpunkti(ECTS)	15
Kopējais kontaktstundu skaits	150
Lekciju stundu skaits	78
Semināru un praktisko darbu stundu skaits	72
Laboratorijas darbu stundu skaits	0
Studenta patstāvīgā darba stundu skaits	225
Kursa īstenošanas valoda	Latviešu un angļu
Kursa apstiprinājuma datums	04.04.2025
Atbildīgā struktūrvienība	Eksakto zinātņu un tehnoloģiju fakultāte

Kursa izstrādātājs(-i)

Dr.geogr., prof. Agrita Briede

Dr.geogr., asoc.prof. Anita Zariņa

Dr.geogr., asoc.prof. Solvita Rūsiņa

Zinātniskais doktora grāds zinātnes doktors(-e) (Ph.D.) zemes zinātnēs, fiziskajā ģeogrāfijā un vides zinātnēs, vad.pētn. Ivo Vinogradovs

Mg.geogr., Karīna Ješkina

Dr.geogr., Gunta Kalvāne

Priekšzināšanas

Nav nepieciešamas priekšzināšanas

Studiju kursa anotācija

Šī starpdisciplinārā papildu programma sniedz iespēju iegūt zināšanas par vides pārmaiņu vēsturiskajiem procesiem un to ietekmi mūsdienās. Programmas saturs aptver cilvēka un vides attiecību attīstību dažādos laikmetos un mērogos, pievēršoties vides un klimata pārmaiņu cēloņiem, resursu izmantošanas vēsturei, kā arī dabas aizsardzības un bioloģiskās daudzveidības jautājumiem. Studiju laikā tiks aplūkoti trīs savstarpēji saistīti tematiskie virzieni: (1) vides un ainavu pārmaiņu vēsture; (2) vēsturiskās un mūsdienu klimata pārmaiņas un to sociālie un politiskie aspekti; (3) bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un dabas pārvaldības izaicinājumi. Kursā analizēsīm, kā dažādos laikos un vietās cilvēka darbība ietekmējusi vidi un ainavu, kā industriālā revolūcija, koloniālisms un modernizācija pārveidojuši resursu izmantošanas paradumus, un kā vēsturiskie procesi saistīti ar mūsdienu vides un klimata krīzēm. Tāpat pievērsīsimies jautājumiem par dabas aizsardzības attīstību, bioloģiskās daudzveidības nozīmi un iespējām veidot ilgtspējīgu nākotni.

Kursa plāns Pilna laika: klātie

1.Vides vēsture un antropocēns: tēmas un koncepcijas 2L 2S

2.Dabas apgūšana I: no medniekiem-vācējiem līdz industriālajai lauksaimniecībai 6L 4S

3.Dabas apgūšana II: koloniālisms, industrializācija, tehnoloģijas un ekoloģiskās sekas 8L 8S

4. Cilvēka un dzīvnieku attiecību vēsture 4L 4S
 5. Vides aizstāvības vēsture 6L 6S
 6. Bioloģiskā daudzveidība: jēdzieni, nozīme un cilvēka labbūtība 8L 8S
 7. Bioloģiskās daudzveidības krīze un sestā masu izmiršana 6L 6S
 8. Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un atjaunošana: teorija un prakse 12L 10S
 9. Klimata pārmaiņas vēsturiskā skatījumā 4L 6S
 10. Mūsdienu klimata pārmaiņu sekas un izaicinājumi 8L 6S
 11. Klimata politika 4L 2S
 12. Klimata jautājumu uztvere sabiedrībā: attieksmes un emocijas. Klimata izglītība un komunikācija 5L 5S
 13. Ilgtspējīgi risinājumi un inovācijas klimatneitralitātes virzienā 5L 5S
- Kopā 78L 72S

Studējošo patstāvīgo darbu organizācijas un uzdevumu raksturojums

Studentiem patstāvīgi jāveic literatūras studijas, jāsatavojas semināriem un jāsatavojas noslēguma semināra darbs saskaņā ar darba uzdevumiem, ar ko iepazīstina docētājs un kuri ievietoti e-studijās.

Studiju rezultāti

Zināšanas

1. Pārzina vides pārmaiņu vēsturisko attīstību no agrīnām sabiedrībām līdz mūsdienu ekoloģiskajām un klimata krīzēm.
2. Izprot klimata pārmaiņu vēsturisko kontekstu un to ietekmi uz sabiedrību, politiku un vidi.
3. Izprot bioloģiskās daudzveidības nozīmi ekosistēmu funkcionēšanā un cilvēka labbūtībā un tās izmaiņu cēloņus,
4. Izprot dažādu laikmetu resursu izmantošanas un dabas pārveidošanas procesus.

Prasmes

5. Spēj analizēt vides un klimata pārmaiņu vēsturiskos procesus un to ietekmi uz mūsdienu sabiedrību un vidi.
6. Identificē un interpretē dažādas attieksmes un naratīvus par klimata un vides pārmaiņām.
7. Spēj sasaistīt vides, klimata un bioloģiskās daudzveidības jautājumus ar to sociālajiem, politiskajiem un ekoloģiskajiem aspektiem.

Kompetences

8. Spēj novērtēt vides pārmaiņu procesus dažādos vēsturiskos un teritoriālos kontekstos.
9. Spēj sadarboties starpdisciplinārā komandā, analizējot vides problēmas un to risinājumus.
10. Attīsta spēju integrēt dabas, sociālo un humanitāro zinātņu pieejas, pētot vides pārmaiņu cēloņus un sekas.

Prasības kredītpunktu iegūšanai

Starppārbaudījumi:

Trīs starppārbaudījumi (kontroldarbi) - 40%

Kontroldarbi tiek organizēti katra tematiskā bloka noslēgumā, lai pārbaudītu studējošo teorētiskās zināšanas un izpratni par lekcijās un semināros apspriestajām tēmām.

Semināra un/vai praktiskie darbi - 30%

Studējošo aktīva līdzdalība semināros un praktisko uzdevumu izpilde, iesniedzot īsus rakstiskus kopsavilkumus (ja seminārs nav apmeklēts) vai praktiskos darbus par kursā aplūkotajiem jautājumiem.

Noslēguma pārbaudījums:

Eksāmens: pētniecības projekts un prezentācija grupās - 30 %. Studējošie grupās izstrādā pētniecisku neliela apjoma projektu par kādu no papildprogrammas tematikām. Projekta rezultāti tiek prezentēti un apspriesti noslēguma nodarbībās.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem, vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes, iegūtā kompetence atbilstīgi plānotajiem studiju rezultātiem.

Pārbaudījumu veidi	Studiju rezultāti									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Kontroldarbi	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-
2. Semināri	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-
3. Eksāmens (grupu pētnieciskais projekts)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Obligāti izmantojamie informācijas avoti

Boykoff, M.T. (2011). Who Speaks for the Climate?: Making Sense of Media Reporting on Climate Change. Cambridge: Cambridge University Press.

Burger, W.C. (2016). Complexity: The Evolution of Earth's Biodiversity and the Future of Humanity. Amherst, NY: Prometheus Books.

Casetta, E., da Silva, J.M. & Vecchi, D. (2019). From Assessing to Conserving Biodiversity: Conceptual and Practical Challenges. SpringerOpen.

Guha, R. (2000). Environmentalism: A Global History. London: Longman.

Hughes, J.D. (2002). An Environmental History of the World: Humankind's Changing Role in the Community of Life. Repr. London: Routledge.

IPBES. (2019). Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services.

Brondizio, E.S., Settele, J., Díaz, S. & Ngo, H.T. (eds). Bonn: IPBES Secretariat.

IPCC. (2021). Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. Masson-Delmotte, V. et al. (eds). Cambridge and New York: Cambridge University Press.

IPCC. (2022). Climate Change 2022: Impacts, Adaptation, and Vulnerability. Cambridge: Cambridge University Press.

Isenberg, A.C. (ed.) (2017). The Oxford Handbook of Environmental History. Oxford: Oxford University Press.

Verlie, B. (2021). Learning to Live with Climate Change: From Anxiety to Transformation. Abingdon: Routledge.

Papildus informācijas avoti

Braun, B. & Castree, N. (2001). Social Nature: Theory, Practice, Politics. Oxford: Blackwell.

Castree, N., Demeritt, D., Liverman, D. & Rhoads, B. (eds.) (2016). A Companion to Environmental Geography. Chichester: John Wiley & Sons.

IPBES. (2019). Summary for Policymakers of the Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. Díaz, S. et al. (eds). Bonn: IPBES Secretariat.

Sandler, R. (2012). The Ethics of Species. Cambridge: Cambridge University Press.

Wallenhorst, N. & Wulf, C. (eds.) (2023). Handbook of the Anthropocene: Humans between Heritage and Future. Cham: Springer.

Wilson, E.O. (2016). Half-Earth: Our Planet's Fight for Life. New York: Liveright Publishing.

Periodika un citi informācijas avoti

Biodiversity and Conservation. Springer Netherlands. ISSN: 1572-9710.

Biological Conservation. Elsevier. ISSN: 1873-2917.

Environment and History. White Horse Press.

Environment and Planning E: Nature and Space. SAGE Publications.

Environmental History. Oxford University Press.

Journal of Baltic Studies. Routledge.

Journal of Nature Conservation. Elsevier. ISSN: 1618-1093.

Letonica. Institute of Literature, Folklore and Art, University of Latvia.

Progress in Environmental Geography. SAGE Publications. ISSN: 2752-8867.

Kursa ietvaros nav pieļaujams plaģiātisms un citi akadēmiskā godīguma pārkāpumi lūdzu iepazīties ar LU Noteikumiem par akadēmisko godīgumu. Šī kursa ietvaros ģeneratīvā mākslīgā intelekta (MI) rīku izmantošana ir atļauta izņēmuma gadījumos, ja to rakstiski ir norādījis un atļāvis šī kursa docētājs. Visos citos gadījumos nav pieļaujama mākslīgā intelekta ģenerētu materiālu (teksta, attēlu, audio, video u.c.) iesniegšana patstāvīgajos un grupu uzdevumos, pārbaudes darbā, eksāmenā vai jebkādā citā pārbaudes darbā, šāda veida materiālu iesniegšana tiks uzskatīta par neatļautu palīgīdzekļu izmantošanu